

Het raadsel rond Alexander Szek

Ben Dekkers

Colofon

Titel: Het raadsel rond Alexander Szek

Ben Dekkers © 2025

Verschenen: Juni 2025

Alle rechten voorbehouden

Uitgegeven door: Uitgeverij Schrijverspunt

<http://www.schrijverspunt.nl>

Code: 2025.03.18

ISBN/EAN: 9789462664401

NUR: 301

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

WAR SECRET REVEALED

STORY OF ALEXANDER SZEK.

One of the most remarkable mysteries of the war has been solved. It is the case of Alexander SzeK, hero of one of the war's greatest spy adventures.

SzeK, a youth in his' teens, provided the Allies with secret information of momentous value—and then vanished. He disappeared in England.

For 16 years he has been neither seen or heard of. To-day, however, it can be revealed that Alexander SzeK is still alive. He is staying somewhere in Britain.

Recently the mystery of SzeK's fate was deepened by a famous German book on war-time espionage, which said:

"It is only logical that the young man had to disappear. If he remained alive he might have given away his secret. The death of Alexander SzeK did away with that danger."

It has been stated that SzeK was got rid of because he knew too much, but in a letter to the Sunday Chronicle Mr. Joseph T. SzeK, father of the young man, states that there is no truth in the suggestion that his son disappeared for that reason.

"That story requires rectification. My son was not killed in Britain," he says.

*King Country Chronicle, Deel XXVII, Nummer 4460,
21 oktober 1933, pagina 2*

Hoofdstuk 1

Londen

‘De tijd is er rijp voor. Dit is echt het moment om te vertrekken!’ Josef Szek staat op uit zijn fauteuil en met de krant in de hand beent hij op Alexander af die aan de eettafel verdiept is in een boek over radiotechnologie. Alexander slaat zijn ogen op naar zijn vader en kijkt vervolgens mee met de priemende vinger die wijst op een kop in de krant.

‘Hier staat het. De stemming in Duitsland is steeds eenduidiger. Ze hebben het daar over *Burgfrieden*, wat dat dan ook precies mag betekenen. Maar de gelederen sluiten zich, dat is wel duidelijk. Weg met de onderlinge strijd, maar eendrachtig strijden voor een machtiger Duitsland. Kijk, het staat hier met grote letters: *we moeten als verenigd Duitsland onze plek onder de zon opeisen*. Verderop lichten ze toe wat dit in de praktijk betekent: uitbreiden van de vloot, bemoeien met internationale conflicten, meer koloniën. Ze noemen de oorlog zelfs al als onvermijdelijk om dit te af te dwingen. Onder ons gezegd: volgens mij romantiseren ze de zogenaamde *Krieg* nogal. Dat kun je wel aan de Duitsers overlaten. Als ze ergens voor gaan maken ze er al gauw een heldenepos van. Je leest het tussen de regels door: overal doemt de liefde voor gevaar en mobiliteit op. En je weet het: als je de wapens hebt, wil je ze gebruiken ook.’

Josef Szek is niet te stoppen. Alsof hij vanuit zijn Habsburgse achtergrond door hetzelfde oorlogsvuur wordt aangestoken en alsof de twintig jaar die hij inmiddels in Engeland woont als een bijzaak zo maar terzijde kan worden geschoven. Eindelijk bevrijd van de *stiff upperlip* lijkt het wel.

‘En dat is goed voor ons. Ik zeg je jongen, dit zijn de eerste

aanzetten tot een niet te vermijden oorlog. Je voelt de vijandigheid van de Duitsers ten opzichte van de Fransen en de Engelsen groeien. Ze nemen steeds meer afstand tot wat ze opeens dat liberale en kapitalistische gedachtengoed noemen. Tja, je moet wat verzinnen. En dan die Fransen die hun Elzas en Lotharingen terug willen! Wat de Engelsen echt gaan doen moeten we nog even afwachten. Zolang die nog superieur op zee zijn hoeven die niet zoveel. Bovendien zijn ze te druk met het bestieren van hun *empire*. Nee, voor ons ligt het belang bij de Duitsers. Die bewapenen zich niet alleen, maar werken ook aan een intern draagvlak. Ze stomen het volk klaar voor de oorlog. Die gaan vechten. Er hoeft maar ergens een lont in een kruitvat gestoken te worden. Of dat nu in een stadje als Colmar gebeurt of ergens ver weg bij een van die Slavische volken. Ze hoeven het niet eens zelf te doen. Als er zich ook maar één Serviër verzet tegen de Oostenrijkse keizer dan is het al gebeurd. Duitsland is loyaal aan de Habsburgers. Dat hebben ze al aan Frans-Jozef laten weten.’ In zijn enthousiasme klinkt het alsof Josef hoogstpersoonlijk bereid is om de lont in het kruitvat te steken.

Alexander buigt zich een moment voorover en slaat een bladzijde om van zijn boek dat het verhaal vertelt van de uitvinding van Guglielmo Marconi. Hij is gegrepen door de mogelijkheden van de radiotelegrafie die de uitvinder ziet, maar spiegelt zich zeker ook aan het feit dat die pionier in zijn jeugd schoolwerk puur tijdverlies vond en zich toen al liever richtte op wat hij wel interessant vond. Daar herkent Alexander zich wel in. Maar het lukt hem niet de aandacht te houden bij zijn leeswerk. Daarvoor praat zijn vader te dwingend op hem in en laat die zich niet stoppen door een verflauwde interesse van zijn zoon.

‘Ik las de vorige week al een artikel dat zelfs de wetenschappers uit beide kampen steeds meer afstand van elkaar nemen, terwijl

ze voorheen het alleen maar over samenwerking hadden. Die Duitsers scharen zich unaniem en steeds radicaler achter hun nationalisme. Die willen een eigen weg bewandelen en dat moet straks breed over de wereld uitgedragen worden. En uitdragen wil in dit geval natuurlijk vooral zeggen: bevechten.'

Josef tikt Alexander even op zijn schouder om de aandacht te vangen en glijdt met zijn duim langs wijs- en middelvinger. 'En dan moeten wij daar zijn: aan de overkant van het kanaal. Daar gaat het geld verdiend worden. Alles valt en staat straks met een goede communicatie. En die radiotechniek is echt veelbelovend. Het is de toekomst dat die elektromagnetische golven gaan zorgen voor de overdracht van boodschappen. Zonder dat je nog kabels nodig hebt. Wacht even, dan zal ik je laten zien wat er dadelijk als eerste gaat gebeuren als de oorlog uitbreekt.' Josef draait zich om en gaat naar zijn studeerkamer, rommelt even tussen wat papieren op zijn bureau en komt weer terug met een brief in zijn hand.

'Deze brief kreeg ik de vorige week toegestuurd van een voormalige zakenpartner die goede contacten heeft bij de overheid. Het gerucht zoemt daar rond dat er een bevel klaarligt om al op de eerste dag van een mogelijke oorlog een schip te laten afvaren dat de kabels gaat opbaggeren en kapottrekken die Duitsland met Groot-Brittannië verbinden. Kabels die natuurlijk bedoeld zijn om met elkaar te communiceren. Het schijnen er zes te zijn. Daarna zijn de Duitsers volledig aangewezen op draadloze communicatie en gaan ze daar volop in investeren. Wat denk je dat dit betekent? Voor de aanvoer van goederen, het bevoorraden van troepen, het afvoeren en verzorgen van de gewonden? Alles hangt straks af van de telegrafie oftewel het doorseinen van boodschappen over lange afstanden zonder dat je daar weer kabels voor moet aanleggen. En je kunt zelf wel bedenken dat de

ontvangst van die signalen steeds belangrijker wordt als die aan- en afvoerlijnen steeds langer worden. En wat denk je wat dit betekent voor de wijze waarop de contacten met de schepen op zee plaatsvindt? Nou?’

Als Alexander hier niks op weet te zeggen zorgt Josef zelf voor het vervolg. ‘Het is zo duidelijk als wat: niks gaat straks meer over de kabels die je kunt opsporen en op elk moment kunt doorsnijden, als je dat toevallig zo uitkomt. Nee, het gaat straks allemaal door de lucht. Berichten doorseinen dat is de toekomst. Overal ontstaan nu radiostations en overal moet gezonden en ontvangen worden. Daar kunnen wij onze antennesystemen leveren en jij de expertise die je blijkbaar al via het boek dat daar voor je ligt aan het ontwikkelen bent. Ik zeg je ...dat alles tegen een hele goede prijs.’

Alexander glimlacht bij de waterval aan welgevallige overwegingen waarmee zijn vader hem wil overtuigen. Het is vooral een bijeenrapen van argumenten die passen binnen zijn betoog. En hoe ze, als ze niet passen, anders wel passend worden gemaakt. Maar met één bewering van zijn vader is hij het zeker eens: de toekomst is aan het zenden en ontvangen van radiosignalen. Dat maakt ook waarom hij toch wel aangestoken wordt door het enthousiasme van zijn vader. Maar tegelijkertijd zit hem nog wat dwars en dat heeft eigenlijk niet zoveel te maken met de beloftevolle toekomst van de radiotechniek. En het is zeker een belangrijke reden waarom hij niet zomaar meegaat in de plannen om samen met zijn vader de overtocht naar het vasteland te maken.

‘Ik sprak gisterenavond Patrick en James. Zij hebben het een en ander opgevangen van hun vaders.’

Alexander wacht een moment. Hij vermoedt dat zijn vader al wel een idee heeft van wat hij wil vertellen. Maar het liefst hoort

hij de bevestiging daarvan uit de mond van zijn vader zelf. Ook Josef kiest ervoor om nu een moment te zwijgen. Natuurlijk kent hij de geruchten die over hem de ronde doen. En blijkbaar zijn de roddels en geruchten nu ook doorgedrongen tot zijn zoon. Hij slaat een bladzijde van de krant om en vouwt hem samen.

‘Ik weet niet wat die vrienden allemaal aan geruchten hebben opgevangen en het zal, zoals dat gaat met geruchten, wel wat overdreven zijn. Maar het is waar, er moet wat gebeuren. Het geld raakt hier op. Mijn geld althans. Ik moet een nieuwe markt aanboren. Ik heb in Londen al wat impopulaire acties moeten ondernemen om het hoofd nog boven water te houden.’

‘Ze zeggen dat u heel wat schulden hebt. Dat u het ene gat met het andere vult en binnenkort voor de rechter gedaagd zult worden, omdat u allerlei toezeggingen niet bent nagekomen. Dat heeft, zeiden ze, al behoorlijk veel mensen flink wat geld gekost.’

‘Ik ga ze allemaal terugbetalen. Maar hier in Engeland red ik dat niet. Daarom wil ik naar de overkant van het water. Brussel om te beginnen. Ik heb contact gelegd met een goede vriend van mij. Een Duitser. Die heeft al een huis en een fabriekje op het oog die we zo over kunnen nemen. Op uitstekende locatie midden tussen andere zowel grote als kleine fabrieken, die rond de zogenaamde lage stad en langs de oevers van de rivier de Zenne gelegen zijn. Die ze overigens overdekt hebben, zodat je daar tegenwoordig gevrijwaard blijft van de stank, waarover je misschien weleens hebt gehoord. Brussel lijkt misschien saai, maar de stad schijnt vele gezichten te hebben. Ze hebben er de kleine handel maar ook het rijke leven. Er zijn automobielen die over asfalt snel hun weg zoeken, maar even zo goed zie je nog ruiters en koetsen met knechten in livrei. Trams zijn er, ultramoderne koffiehuisen en herbergen. Ja, het Brussel van nu is een stad van grote contrasten, maar daardoor juist ook van vele

mogelijkheden voor opkomende industrie. En dan heb ik het nog niet over al dat fraaie beeldhouwwerk in de kerken en het stadhuis. En overal fonteinen. Kortom een stadsleven waar jij je al gauw thuis zult voelen. Mijn vriend biedt het huis en de fabriek op een voordelig krediet aan, zoveel vertrouwen heeft hij in onze plannen. En, ook niet onbelangrijk, hij heeft de contacten in Duitsland. Hij kan de bestellingen al bijna niet meer aan. En de prijzen waarvoor de spullen weggaan!

‘En mamma en Emma? Gaan die ook mee?’

‘Die komen wel, als de boel wat op orde is.’

‘Emma zegt anders dat ze nooit weg zal gaan uit Engeland. Ze heeft het als gouvernante geweldig naar haar zin. En ze zegt dat haar baas haar heeft verzekerd van een vaste baan en inkomsten. Haar wel.’

‘We zullen zien. Als ik haar een mooi landhuis kan aanbieden, heeft ze dat vaste salaris niet meer nodig en kan ze zich beter richten op een geschikte partner die dan bij haar toekomstige stand past. Alexander luister: ik heb ook al jouw toegang tot een gymnasium in Brussel kunnen regelen, waar je met je cijfers zo terecht kunt voor je laatste twee jaar. Het Duits en Engels zijn op orde, nu het Frans nog en dan kun je volop aan de slag met waar je hart echt naar uitgaat en als je dat wilt krijg je alle ruimte voor het verder ontwikkelen van wat die Marconi van jou allemaal al heeft bedacht.

‘En de dienstplicht? Je weet dat ik nog vast zit aan de Oostenrijks-Hongaarse nationaliteit. Ik moet er niet aan denken dat ik die in een of andere oorlog ergens ver weg in het Oosten moet invullen.’

‘Hoe dan ook kun je die dan het beste invullen bij de winnende partij en ik zeg je dat we daarvoor aan de andere kant van het kanaal moeten zijn. Maar maak je geen zorgen. Mocht het zo ver

komen dan verzinnen we er wel wat op. Dat duurt nog heel wat jaartjes en ondertussen kunnen we werken aan de goede contacten. Dan valt er vast wel iets te regelen. Weet je wat het is jongen, we zijn in het voordeel met onze achtergrond; het maakt ons flexibel. We hebben onze Oostenrijks-Hongaarse achtergrond, je hebt een Duitse moeder, we hebben een tijdje in Duitsland gewoond. Maar ... omdat jij geboren bent in Londen en we daar lang hebben gewoond, zijn we misschien wel zowel vriend als vijand voor beide kampen. Als we daar geschikt tussen laveren, plukken we van beide zijden ons voordeel.'

Waren het zijn staalblauwe ogen, mondhoeken die licht naar boven omhoog trokken of een grimas? Hoe dan ook zag het eruit als een triomfantelijke blik die over het gezicht van Josef trok. Hij is opgetogen over zijn eigen inventiviteit en voelt dat hij zijn zoon voor zijn plannen gewonnen heeft.

'Maak je geen zorgen over die vrienden van jou met hun aantijgingen. Daar ben je dan ook voor een tijdje van verlost.'

Alexander kijkt zijn vader aan en knikt.